

ਭਈਆ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਮਹਾਵੀਰ ਪਰਸ਼ਾਦ (12) ਵਿੱਚ । ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਛੇ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਮਰੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਸਨ, ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਹੈ। 100.

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੋਬਾ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ

ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੇ.

ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ, — ਜਵਾਬਦਾਰ।

1967 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ 1132

13 ਦਸੰਬਰ 1968 ਈ.

ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ (1954 ਦਾ XXAVII)—ਸੈਕਸ਼ਨ 2(v)a) ਅਤੇ 16(1) (a)- ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ— ਕੀ "ਭੋਜਨ" ਦਾ ਇੱਕ ਲੇਖ ਹੈ—ਇੱਕ ਲੇਖ ਨੂੰ "ਭੋਜਨ" ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ— ਕੀ ਇਹ ਆਮ ਹੈ ਸਿਰਫ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ — ਬਾਹਰੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹਲਦੀ ਦੇ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ — ਕੀ ਇਸਨੂੰ "ਭੋਜਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ, "ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ" ਸ਼ਬਦ, "ਭੋਜਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(v)(a) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਲੇਖ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਆਮ ਅਤੇ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਇਸਦੇ ਅਸਧਾਰਨ ਜਾਂ ਅਸਧਾਰਨ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ। ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਲੇਖ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਖਪਤ ਲਈ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਾਣਯੋਗ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਉਸ ਆਮ ਅਤੇ ਆਮ ਢੰਗ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਲਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਸੱਟਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਖਮਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਲੇਖ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ

ਆਉਂਦਾ ਹੈ, 'ਭੋਜਨ' ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (੧) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ।

(ਪਰਾ 10)

(12) 1968 PLR 1011 I.L.R. Punjab and Haiyand

(1970)1

Manohar Lai v. State (Gopal Singh, J.)

ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨਕ ਗਿਆਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਠ I ER ਜਿਸ ਲਈ ਭੋਜਨ ਦਾ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭੋਜਨ ਦੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਜੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਦਾ ਇਹ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਭੋਜਨ ਦੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਜਾਂ ਅਸਧਾਰਨ ਵਰਤੋਂ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਹੋਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭੋਜਨ ਦਾ ਲੇਖ I. (ਪਰਾ 11)

ਹੌਲਡ, ਜੋ ਕਿ ਹਲਦੀ p I owder ਜ਼ਖਮ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਸਧਾਰਨ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵੇਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਹੀ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। "ਹੜ੍ਹ" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। (ਪਰਾ 12)

1 6 ਨਵੰਬਰ, 1967, ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ ਐਲ ਆਨੰਦ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਫਗਵਾੜਾ, ਮਿਤੀ 28. ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ।

ਚਾਰਜ,— ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 16(1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਸਜ਼ਾ— ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ 1,000 ਜਾਂ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ।

ਐਚ.ਆਰ.ਪੀ ਅਰਜ਼ਦ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਡੀਜੀ ਦੇ ਹਲੁਵਾਲੀਆ, ਡੀਵਕੋਟ ਲਈ ਡੀਵਕੋਟ -ਜੀ ਐਨਰਲ (ਪੀ UNJAB), ਜਵਾਬੀ ਪੈਡੋਟ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ.—ਇਹ ਮਨੋਹਰ ਲਾਇ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ.ਐਲ. ਆਨੰਦ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਫਗਵਾੜਾ, ਮਿਤੀ 28 ਅਕਤੂਬਰ, 1967 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 16(1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ! ਮਿਲਾਵਟਖੋਰੀ ਐਕਟ, 1967, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। 1,000.00 ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਨੇ 16 ਨਵੰਬਰ, 1967 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

(2) ਬੀਟਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਆਯਕਾਰਿਆਣਪਸ਼ੌਪ ਬਨਾਮ ਨਾਰੂਰਤ! 24 ਅਕਤੂਬਰ 1966 ਨੂੰ ਡਾ.ਆਰ.ਪੀ.ਗੁਲਾਟੀ, ਫੂਡ

ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਦਰਖਾਸਤ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਕਿਲੋ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PA ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਟੋਕਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀਏ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ 450 ਗ੍ਰਾਮ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ 72 ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਅਤੇ ਵੇਚੇ ਗਏ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦੇ ਟੋਕਨ ਵਿੱਚ ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਬੀ. ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਲੇਬਲ ਲਗਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਬੋਤਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਨਮੂਨੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀਸੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਵੱਲੋਂ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਤਿੰਨ ਨਮੂਨੇ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪਬਲਿਕ ਐਨਾਲਿਸਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PD ਦੁਆਰਾ, ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਨਮੂਨਾ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ

ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਿਲਾਵਟੀ ਲੇਖ ਸੀ।

(3) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 16 I (1)(a) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 1 ਫੂਡ «ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਰਨਜ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਡਾ.ਆਰ.ਪੀ. ਗੁਲਾਟੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1, ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਐਫ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਚੰਦ, ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਆਰ.ਪੀ. ਗੁਲਾਟੀ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਤੱਥ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਚਐਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਭੋਜਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਖਪਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਜ਼ਖਮਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਉਪਯੋਗ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਹਲਦੀ ਦੇ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਵਸੂਲੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾ. ਆਰ.ਪੀ. ਗੁਲਾਟੀ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ., ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ, ਹਲਦੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ। ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਪਾਊਡਰ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਰ ਮੈਰਿਕ ਪਾਊਡਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2 (ਵੀ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਭੋਜਨ' ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਲੇਖ ਨੂੰ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੇਹਰ ਚੰਦ, ਡੀ ਡਬਲਿਊ 1, ਅਤੇ ਬਾਲਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ? DW 2, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ - ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਦਾ ਸੈਪਲ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਲਮ ਸਿੰਘ, DW 2 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਵੇਚਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਲਮ ਸਿੰਘ, ਡੀਡਬਲਯੂ, ਜੋ ਮੇਹਰ ਚੰਦ, ਡੀਡਬਲਯੂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਇਆ ਸੀ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੱਟਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਖਪਤ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਲਈ ਵੇਚਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਖਮ ਦਾ ਇਲਾਜ. ਮੇਹਰ ਚੰਦ, DW, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਖਮਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹਲਦੀ ਵੇਚੀ ਸੀ।

(4) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ।

(5) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਧਾਰਾ 16 (1) (ਅਲ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(6) ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਝ ਖਾਸ ਖਾਣਯੋਗ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਆਦ ਜਾਂ ਰੰਗ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖੂਨ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਚੰਗਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16(1)(a), ਜੋ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਟਿੰਡਰ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦਾ ਹੈ:-

“16. (1) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ-

Manohar Lai v. State (Gopal Singh, J.)

(a) ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਖੁਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਜਾਂ ਭੋਜਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਸਟੋਰ ਕਰਦਾ, ਵੇਚਦਾ ਜਾਂ ਵੰਡਦਾ ਹਾਂ-

(i) ਜੋ ਮਿਲਾਵਟੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਫੂਡ (ਸਿਹਤ) ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਹੈ;

(ii) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਲਟ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਭੋਜਨ ਦੇ ਲੇਖ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ; ਜਾਂ.....

ਉਹ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਛੇ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ।"

(7) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ - ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਟੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੰਡਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਲਾਵਟੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16(1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਲਈ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੇਖ ਵਿਚ ਮਿਲਾਵਟ ਜਾਂ ਗਲਤ ਬ੍ਰਾਂਡ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਵਿਕਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

(8) 'ਭੋਜਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(v) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੀ ਹੈ: -

"2(v) 'ਭੋਜਨ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਨੁੱਖੀ ਖਪਤ ਲਈ ਭੋਜਨ ਜਾਂ ਪੀਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-

(a) anv ਲੇਖ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(b) ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਆਦਲਾ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਮਸਾਲੇ।"

(9) ਆਕਸਫੋਰਡ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਬਦ, 'ਆਮ ਤੌਰ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਬੇਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ, ਨਿਯਮਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ।

(10) ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 'ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ, 'ਭੋਜਨ' ਉਸ ਲੇਖ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਆਮ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅਸਧਾਰਨ ਜਾਂ ਅਸਧਾਰਨ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਲੇਖ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਖਪਤ ਲਈ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਾਣਯੋਗ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਆਮ ਅਤੇ ਆਮ ਢੰਗ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੱਟਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਖਮਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਲੇਖ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਰਡੀਨਰਿਲ ਵ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 'ਭੋਜਨ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

Manohar Lal v. State (Gopal Singh, j.)

ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (v) ਦੀ। ਇਹ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ 'ਭੋਜਨ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਲੇਖ 'ਭੋਜਨ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਹ ਅਸਧਾਰਨ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਲਈ ਲੇਖ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਲੇਖ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਲੇਖ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਚਿਕਿਤਸਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੱਟਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਤਫਾਕਨ ਅਤੇ ਆਮ ਹੈ।

(11) ਵਿਗਿਆਨਕ ਗਿਆਨ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਭੋਜਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭੋਜਨ ਦੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਜੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੇਖ ਦਾ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਇਸਦੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਹੋਣ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਆਮ ਜਾਂ ਅਸਧਾਰਨ ਵਰਤੋਂ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਆਰਟੀਕਲ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਫਿਰ ਵੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਹੋਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ, ਇਹ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭੋਜਨ ਦੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।

(12) ਪੇਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (v) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਭੋਜਨ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪੇਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਇਸਦਾ ਨਮੂਨਾ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਲੇਖ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਵਜੋਂ ਖਪਤ ਲਈ ਵੇਚਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PA, ਇਹ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੇਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਖਪਤ ਲਈ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਡੱਬਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਕਿਲੋ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਸੀ; ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਲੇਬਲ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਖਮਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਸਾਧਾਰਨ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਬਾਰੇ hte ਪੇਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦ 'ਭੋਜਨ' ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ। ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੋਜਨ ਜਾਂ ਸਨੈਕਸ ਵਜੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨੁੱਖੀ ਖਪਤ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਲਦੀ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਹੈ

ਮਨੁੱਖੀ ਖਪਤ ਲਈ ਖਾਣਯੋਗ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਲੇਖ ਸ਼ਬਦ, 'ਭੋਜਨ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੇ ਅਸਾਧਾਰਣ, ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਲੇਖ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਜੋ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ। ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਿਆਨੇ ਦੁਆਰਾ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਲਈ ਵੇਚੇ ਗਏ ਤੂਰ ਮੈਰਿਕ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ, ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਖਮਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਲੇਖ ਇਸ ਕਰਕੇ 'ਭੋਜਨ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਠਾਏ ਗਏ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(13) (1) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਬਨਾਮ ਸਮੁੰਦਰਲਾ ਸਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਧਾਰਾ 16 (1) (ਏ) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਬਾਹਰੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਵੇਚਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਧਾਰਾ 16(1) (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਲੇਖ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(v) (a) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ, 'ਭੋਜਨ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (v) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (a) ਵਿੱਚ 'ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬਾਹਰੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹਲਦੀ ਪਾਊਡਰ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(14) ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿਉਸਪਲ ਬੋਰਡ, ਕਾਨਪੁਰ ਬਨਾਮ ਜਾਨਕੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ (2) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅਲਸੀ ਦਾ ਤੇਲ, ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਰਨਿਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਅਤੇ ਪੇਂਟਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (v) (a) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਭੋਜਨ' ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ 'ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਲਸੀ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦਾ ਸਮਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ: -

“ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਗੈਰ-ਅਸਾਧਾਰਨ ਜਾਂ ਆਮ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(v) ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

- (1) ਏਆਈਆਰ 1958 ਏਏ 681.
- (2) ਏਆਈਆਰ 1963 ਏ. 433.

ਐਕਟ ਦੇ. 'ਆਧਾਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ 'ਪ੍ਰਾਈ ਮੈਰੀਲੀ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦਾ ਅਰਥ 'ਸਰਵ-ਵਿਆਪਕ' ਹੈ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ 'ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਲੇਖ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨੂੰ 'ਭੋਜਨ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। . ਕਿਉਂਕਿ ਅਲਸੀ ਦਾ ਤੇਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(v) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਭੋਜਨ' ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ 'ਆਰਡੀ ਨਾਰੀਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ 'ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਸੋਈ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਜੋਂ ਅਲਸੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਮੀਕਰਨ 'ਕੋਈ ਵੀ ਲੇਖ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਦੇ ਪੂਰਵ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ'। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਲਸੀ ਦੇ ਤੇਲ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (v) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਭੋਜਨ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

“ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਲਸੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਪਯੋਗ ਪੇਂਟ ਅਤੇ ਵਾਰਨਿਸ਼ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੇਖ ਦੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਲਿਨ ਸੀਡ ਆਇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਰਨਿਸ਼ ਅਤੇ ਪੇਂਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(v) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੋਜਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ।”

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ।

(16) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਵੀ) (ੳ) ਦੇ ਘੇਰੇ ਅਤੇ - ਲੀਲਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ *ਹਿੰਗ* ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਰਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। *ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ* (3) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਵੇਚੀ ਗਈ *ਹਿੰਗ* ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਖਪਤ ਲਈ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭੋਜਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਐਕਟ. ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 2(v) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 'ਭੋਜਨ',

(3) 1964 PLR 871

ਖੰਨਾ, ਜੇ., ਨੇ ਪੰਨਾ 872 'ਤੇ x0 ਟੋਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ: -

" ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਲੇਖ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭੋਜਨ ਦੇ ਵਰਣਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇਗਾ। ਸ਼ਬਦ 'ਆਰਡੀ - ਨਾਰੀਲੀ' ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣ 'ਆਧਾਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਘੱਟ ਅਰਥ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੇਖ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਭੋਜਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ *ਹਿੰਗ*, ਭਾਵ, ਹੀਂਗ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ

ਭੋਜਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(17) ਦੇ ਨਿਯਮ 44 ਕਲੋਜ਼ਿਓ (h)1€ ਦੁਆਰਾ , ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਾਲੀ ਹਲਦੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 43(2) ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਭੋਜਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਕਿਸੇ ਮਿਲਾਵਟ, ਮਿਲਾਵਟ ਜਾਂ ਕਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ੁੱਧ ਨਹੀਂ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ , ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਪੈਕੇਜ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਚਿਪਕਣ ਵਾਲੇ ਲੇਬਲ ਨਾਲ ਲੇਬਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਪਲ ਚੈੱਕ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਉਸ ਡੱਬੇ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਲੇਬਲ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ 'ਚ ਹਲਦੀ ਦਾ ਪਾਊਡਰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਪਿਆ ਹੋਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਕਿ ਕੰਟੇਨਰ 'ਤੇ ਲੇਬਲ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਬਲ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਤੂਰ ਮੇਰਿਕ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਟੇਨਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਲੇਬਲ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 43 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (i) (ਏ) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਲੇਖ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੇਬਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (k) ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ (ix) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ 'ਮਿਸਬ੍ਰਾਂਡਡ'। ਕੰਟੇਨਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 43 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੇਬਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(18) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ 1 ਵਿੱਚ, * ਰੀਵੀਜ਼ਨਟ ਪੇਟਿਟ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ